

ישיבת ועדה חינוכית

מיום 6.6.49, י"ט סיון, תשי"ט.

היו"ר : ד.צ. פנקס.

שר האוצר : א. קפלן.

חברי הועדה הנוכחית:

מ. בדר

י. בדר

י. רוקח

ב. רפפור

א. אלישר

א. אפרח

ס. נפתלי

א.מ. גניחובסקי

ש. דיינ

ה. פרוסקין.

ממס האוצר: מר רונן.

היו"ר ד.צ. פנקס: פותח את הישיבה.

לגבי סדר היום אנו עומדים בעצם באמצע

הדיון על עדור השקעות הון מהארץ ומחול"ל. אנו חייבים דיון בעניני הפרדסנות. בעצם יש שאלה אחת, שבגללה לא הזמנתי את חברי ועדת הכלכלה שיו"ר שלה חשב שהם צריכים להשתתף בדיון בשני נושאים אלה. שאלה זו נוגעת רק לוועדה זו, וקשורה בחקציב לשנה הנוכחית, ויתכן שנצטרך לדון עליה. הייתי רוצה ששר האוצר יגיד לנו מהי הוא חושב להביא את החקציב לפני הכנסת. אני יכול להבטיח לו שועדות המשנה שלנו עובדות יפה. הן יושבות פעמיים או שלש בשבוע, ועוברות על החומר. אולם יעבור זמן עד שהן הגמורנה את עבודתן. אני חייב להזכיר לשר האוצר שהוא הבטיח להביא את החקציב לפני הכנסת עד סוף חודש מאי. אנו עומדים ב"ט בסיוני. אני, אשר בקשתי שידתו

את הבאת התקציב עד שיביאו את התקציב הכולל, חייב עכשו לבקש שיביאו אותו, אולם לא בצורה כזאת ששינויים שיחולו בו אח"כ, לאור הדיונים בוועדה המשנה ובוועדה זו, יראו ככשלוך מממשלה בהגשת התקציב. הייתי מציע שנקבע לעצמנו דרך בהבאת התקציב, ואח"כ נעבור לשאלה השניה.

י. רוקח ז

ועדה המשנה שלי דנה על תקציבי הבריאות, חנוך, סעד, נפגעי מלחמה ודחות. החברים עברו יפה. אולם עד היום לא קבלנו את תקציב החנוך, שהוא התקציב הגדול ביותר מכל אלה. פניתי מספר פעמים, אולם לא קבלתי את התקציב. איך אני יכול להביא דו"ח בלי קבל את התקציב הנ"ל? עברנו על בריאות. יתר הסעיפים כל-כך לא מעובדים, שיש להח למשרדים, מדריך שיוצה להם כיצד להכין תקציב, למשרד הדחות ולמשרד הסעד החזרנו את הצעות התקציב שהגישו לנו בכדי שיעבדו אותן. (ד"ר פונקס: תקציב החנוך צריך לבוא מתוך לפני ועדה משנה של ועדה החנוך). ישנו עוד דבר, וגם הוא מוזר. אני מבין מהמשרדים שכאילו הם קבלו הוראות מהממשלה או משר האוצר על תקציב במסגרת ידועה. משרד הסעד למשל, קבל הוראה על סכום של מיליון פונט - אם אינני טועה. הם אומרים שבגבולות אלה הם חלקו את הסעיפים לפי האחוזים. הייתי רוצה לדעת באיזו מידה נכון הדבר שהמשרדים קבלו מכסימום ידוע שלפיו עליהם לחלק את תקציבם.

ד"ר י. בן-דוד:

אני יושב באחת הוועדות (הכנסות) וגם מטפל בתקציב של המשרדים, והרושם שלי מעבודתנו עד היום הוא קשה מאד. אינני אומר את זאת לשם ביקורת. אני רואה לחץ מצד המשרדים הדורשים בגדלת התקציב, ואני רואה גבולות באפשרויות של ההכנסות. אני משתתף בצערך של שר האוצר. התקציבים שאנו רואים לפנינו אינם שופיים עד כמה שאני מבין. הם טרם קבלו אשור לא של שר האוצר, ולא של הממשלה. אנו אינני עושים דבר מלבד למוד החום ר.

לפי החומר שיש בידינו, ברור שדרושות

הצעות חוק ^{באשר} ~~בניית~~ ובודאי נקבל אותן. (שר האוצר: כמובן).

אנו הקוה שלכנסת החיה הזדמנות וזמן לדון על כל העניינים. לדיונים אלה דרושים, לפי דעתי, לכל הפחות כחדשיים. הרי כל התקציב מוכרח לבוא עוד פעם לדיון בוועדה. צריך לדון על כל חוק וחוק. הויכוח הכללי בכנסת בענין התקציב יהיה בודאי ממושך, ואינני סבין מחי נגמור אותו. נתנו לממשלה את התקציב של חודש ושל /לשה חדשים בלי ויכוח. הובטח לנו ויכוח, ואני מפחד שתחת לחץ של הזמן ושל הצורך לגמור את המושב בימים הראשונים של יולי, נקבל את התקציב השנתי בתקציב הקודם.

ב. רפפור : לי נראה שהפרוצדורה צריכה להיות פשוטה:

לא יאוחר מאשר יום ב' הבא, יהיה בכנסת הויכוח על התקציב. שר האוצר צריך לדאוג שהצעת חוק התקציב חוגש לחברי הכנסת בסוף השבוע, 48 שעות לפני הדיון. צריך יהיה להקדיש לכנסת את כל שלשת הימים לענין התקציב. בד בבד צריכה הועדה הכספית לחייב את הועדה שלא יאוחר מאשר סוף השבוע הבא עליהן לגמור את עבודתן, ושר האוצר צריך לחייב את המוסדות של הממשלה שיגישו את הצעותיהם. אם התקציב יובא ב-13/6, כלומר ב-17/6-16, הכנסת חגמור את הויכוח, אפשר יהיה להבטיח שעד 30/6, תוכל הכנסת, לאחר הויכוח, לגמור את הענין.

אינני יודע איך נדון על התקציב בכנסת

מבלי לדון דיון קודם על תקציב הבטחון בוועדה.

אם אנו רוצים שהויכוח בכנסת יהיה אחראי.

עלינו קודם-כל לדון בענין תקציב הבטחון. תיחה לנו שיחה שטחית עם נציגי משרד הבטחון, ואני סבור, שלפני שהענין יגיע לכנסת, צריכה להיות ידיעה לחברי ועדה הכספית מה מצב בתקציב הבטחון, והם יבינו את הויכוח בכנסת. אם לא נלך בכוון זה, איך נגיע לדיון על התקציב?

א. אלישר: אני חבר בוועדה המשנה לעניני החבורה, הקלאות

ומספר וחעשיה. באתי מירושלים באופן חזוף

לישיבה הנה, וחשיבה בומלח בגלל ועידת ההסתדרות. הייתי מבקש

את היו"ר שכשם שמודיעים על קיום ישיבה באופן חזוף, כן יודיעו

גם על דחיה הישיבה באופן דחוף. יש לי ענינים צבוריים הדורשים את מציאותי בירושלים ביום א', ובאחי הנה והישיבה לא נתקיימה.

היור"ד ד.צ. פנקס

זה ענין של יור"ד ועדת המשנה. היא

מוסכם שמר פרומקין יהיה המרכז של ועדת

מ שנה זו.

מ. ברז

יש לי שתי הערות, האחת בענין החקציב

והשניה בקשר עם שני הפעימים שעלינו

לעבור עליהם (ערוד השקעות בארץ, ופרדסנות). בקשר לחקציב, אני

חייב להגיד לבעדת המשנה (להכנסות האוצר ולכמה משרדים), אינני

יודע איזה דעה להביע ועל מה להחליט. אנו יכולים לקבל חלק

מתביעות המשרדים. איזה ערך יש לזה, אם איננו יודעים את המסגרת

של ההכנסות שעליה נחליט? המסגרת של ההכנסות אמנם קשה עם

החלטה הממשלה, אולם, כחבר כנסת, אני חייב להניח שהיא צריכה

להיות מושפעת מאיזה אופן שהוא מהריכות בכנסת. כשאני יושב

בועדה, אני מביט על עצמי כאיש המקבל אינפורמציה, לומד את

הביעה, אולם ללא כל החלטה מצדי. מה שלא נסכם, אנו חייבים

לסכם בחקציב מאוונן. או בחקציב המחייב את הממשלה להכנס לחוב

מסויים. לכן אני חושב שאנו צריכים לשנות את הנהג. הממשלה

צריכה להביא את הצעת החקציב לויכות כללי, ואנו, יחד עם הדיון,

ולאור הדיון הזה, נעשה אולי באופן יותר אינטנסיבי, את הדיונים

בועדות. אז נהיה מודרכים ממה שהגיד הכנסת, ממה שחושב העם.

בקשר לשני הפעימים שהיו צריכים לעמוד לדיון,

ברצוני להגיד שיש כאן ערוב סמכויות של ועדה הכפפים וועדת

הכלכלה.

שאלה ערוד השקעות הון היא שאלה כלכלית

וקשורה בועדת הכלכלה יותר מאשר בועדת הכספים אשר צריכה לדאוג

להכנסות ולחוצאות של הממשלה. ענין הפרדסנות (אפילו אם היא מצריכה

סובסידיות מהממשלה), שייך לועדת הכלכלה שלשם צריך נציג משרד

החקלאות להופיע ולהמליץ על הלואה לפרדסנות. לא דאגתי כ"כ

לזה מכיון שענינים כאלה הובאו בפני שתי הועדות יחד, היותן
ותבעיות שלהן קשרות בכל זאת. הדיון בשאלות אלה צריך להופיע
לפני ועדת הכלכלה מטבע הדברים. צריך להיות נוהג לשמור על כך
שועדת הכספים לא תדון על דברים אלה לחוד.

ב. נפתלי: כשקבענו את ארבע ועדות המשנה, הבטיח שר
האוצר שזה לא יעבד את עבוד התקציב כי ברור
למפרע שאין אפשרות לחכות וכי עלינו לגמור את התקציב ביוני.
המסקנה מזה היא, לפי דעתי, שועדות המשנה נקבעו באמת רק בכדי
שנקבל אינפורמציה. אי אפשר להתלים על בסיס של הצעה אשר אנחנו
מ קבלים מהמשרד. כי עד עכשו עוד לא שמענו אפילו את הדעה
של האוצר ביחס להצעות שהוגשו. תפקיד הועדות הוא ללמוד את
הדברים האלה בכדי שנתיה מוכנים לדיון אח"כ. אבל הויתור הכללי
יכול להיות רק על בסיס של הצעה כוללת של האוצר.

שר האוצר, א. קפלן: בשבוע הבא אביא את התקציב. אינני יודע

אם זה יהיה ביום שני או שלישי, אבל על-כל-פניו

בשבוע הבא. הייתי רוצה שאם אפילו נחלק את החומר 24 שעות לפני
כן, יסתפקו בזה, כיון שחלק שחלק מהם למד את הבעיות.

הקשי הוא לא בזה שהאוצר לא הכין את ההצעה,

כי אם בזה שהמשרדים אינם מוכנים בדברים רבים. בממשלה יש, ובצדק,
רצון שהאוצר יגיש הצעה לפני שהמשרדים יספיקו לעבד את הצעותיהם.
ה דחתי את הכנסת כמה פעמים.

מר רוקח שואל מי יכול לתת הוראות.

נחתי הוראות חריפות מאד, עד כדי כך שאמרתי שאסדר להם בעצמי.
לא רק את המסגרת, כי אם את החלוקה של התקציב, ואביא לפני
הכנסת, אם המשרדים לא יביאו לי את החומר. ברור שזו פרוצדורה
מאד לא נוחה ולא רגילה.

אלה הם חבלי ההתחנות, אפשר לבקר את זה
ואפשר לא לבקר את זה. למען אפשר לכנסת דיון הצעתי שועדות המשנה

התחלנה לעבד לפני הויכוח, כי אם יהיה לתלקמהחברים מושג הן מהתכנסות והן מהחוצאות, יהיה יותר קל. אני מרגיש את עצמי ש לא טוב שהויכוח כאן, וארגיש עוד פחות טוב בכנסת, כי באמת רציתי שלפני הודע יוני יהיה בכנסת הויכוח על החקציב. הודעתי לממשלה שבשבוע הבא אביא את החקציב, אשמח מאד אם אוכל לסמוך בענין זה על הועדה, והממשלה והשרים יבואו בחלונות לועדה, כשאגיש את החקציב.

י. רוקח: איך הוכל להגיש חקציב בלי המשרדים?

שר האוצר א. קפלן: אנו עוקבים אחרי עבודה המשרדים. יש לי החקציב הקודם, ואני מכניס בו שנויים מסויימים. הודעתי לשרים ולמשרדים שהשבוע הזה הוא השבוע האחרון שהם יכולים להגיש בו מה שהם רוצים. בינתיים, הויכוח הכללי בכנסת יוכל להיות יותר מרוכז (אינני רוצה לצמצם אותו). יהיו 15 מברכים אשר ידעו חלק מהחומר.

הודעתי לכמה משרדים איך אני רואה את המסגרת. אינני מקבל את הפרינציפ שהם עושים את החלוקה באחוזים. ישנו מ אבק חמידי בין המשרדים ובין האוצר. הם שרדים הגישו לי הצעת חקציב על למעלה מ-30 מיליון פונט.

החקציב יובא בשבוע הבא ישר לכנסת, והכנסת תחיל לדון על החקציב. חברי הועדות שלמדו את הדברים יוכלו לדון על החקציב באופן יותר מבוסס. ועדה הנמסים לא תחיל סחדש, כי אם תהיה מוכנה ותוכל לסכם בכמה ישיבות. רצוי מאד שועדות המשנה תסכמנה מה שהסכמנה.

ב. רפפורד: אני רוצה להציע שיום אחד לפני ששר האוצר יגיש את החקציב לכנסת יובא החקציב לועדה. זה

יהיה בריא יותר לויכוח בענין זה.

אם שר האוצר ירצה ביום ג', ידעו חברי הועדה

ביום ב' את החקציב.

היו"ר ד.צ. פנקס:

הייתי מדגיש את מה שאמר מר נפתלי שעבודת
ועדות המשנה איננה להחליט שום החלטה כי אם
לקבל הסכמה על דרישות כל משרד ומשרד. ההינחה בודאי הפתיגויות
בענין כל משרד, אך ועדות המשנה אינן חייבות להגיש דו"ח מסוכם,
אלא בכמה שאלות בלבד, אשר עליהן אפשר להצביע כאן, כי החלטה
המתקבלת בוועדה המשנה אינה מחייבת את הוועדה הזו.

אני מניח שנקבל את הודעה שד האוצר.

אלא, לגבי בקשתו של מר רפטור, יש להתנות הנאי כבוד שהתקציב
שיחולק לחברי ועדה הכספיים יום קודם לא יופיע בעתונות לפני
שש האוצר ירצה בכנסת. בקשתו של מר רפטור צודקת. אני מדבר
מפני שאני יודע מה שנעשה. דברים שנקבעו בוועדה משנה הופיעו כעבור
יום יומיים בעתונות. אני מבקש את החברים לא להתפשט לסנסציות
של עתונאים.

א. הרצפלד:

אם החקיקים ביום ב' ישיבה, אני מציע
שנקבל אז את הצעה התקציב, ואולי גם

הסברות.

שר האוצר:

הייתי מציע שביום ב' נקדיש חלק של
הישיבה להמשך הדיון של היום, ואח"כ
לגמר הדיון בשאלת הבטחון. אני מצטרף לדברי מר רפטור שעצם
המצב ^{הרע} בתקציב הבטחון לא נפתים ~~המשנה~~ מקשה מאד על עבודת תקציב
כללי.

בקשר לשני המעייפים הרגילים, בקשה

את היו"ר הוועדה לשנות את סדר היום ולבוא לפניכם במסירת דברים
ובהצעות. בנגוד לנוהג הרגיל שקודם דנים בכנסת ואח"כ בוועדות,
הייתי רוצה שקודם נדון כאן ואח"כ נביא את הענין לפני הכנסת,
כי אחרי הדיון בכנסת יכול לגרום נזק.

(להמשך הישיבה לא נדרש פרוטוקול).